

Jaarverslag 2019

door Jack Geraeds,
voorzitter Heemkundevereniging Roerstreek

Het jaar 2019 begon slecht voor de HVR. Op 4 januari kwam ons gewaardeerde en zeer actieve HVR-lid Jeu Veelen te overlijden. Hij heeft zich vele jaren ingezet voor de HVR tot het laatst toe. Jeu heeft diverse bestuursfuncties vervuld en hij heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de geschiedschrijving van de Roerstreek, met name van Postert zijn geboortedorp. In *Jaarboek Roerstreek 51* (2019) heeft u het In Memoriam van Jeu kunnen lezen.

Op 8 maart kwam Harry Bekkers, één van de oprichters van de HVR te overlijden. Harry was jarenlang bestuurslid van de HVR en hij is onder meer betrokken geweest bij publicaties van het Jaarboek en de *Klepper*. Ook aan Harry heeft de vereniging veel te danken. In *Jaarboek Roerstreek 51* (2019) is een In Memoriam opgenomen van Harry Bekkers.

Museum

In september 2019 is begonnen met de herinrichting van de oude zaal ten behoeve van de tijdelijke tentoonstelling *Onderduikers en verzet in de Roerstreek*. De zandstenen beelden van de heiligen Johannes en Jacobus zijn uit hun tijdelijke vitrines gehaald en overgebracht naar Restauratiewerkplaats Restaura waar ze worden geconserveerd. Ze worden voorzien van een op maat gemaakt ophangstelsel zodat ze te zijner tijd in de basiliek van Sint Odiliënberg kunnen worden geplaatst. Ook de andere vitrines werden uitgeruimd en de schilderijen van de basiliek zijn tijdelijk in het depot opgeslagen. Vervolgens kon gestart worden met de inrichting van de tijdelijke tentoonstelling met als grote blikvanger het nagebouwde postkantoor van Herkenbosch met een onderduikruimte. Het hele project werd geïnitieerd door Alex Peeters die een stuurgroep formeerde die naast hemzelf bestond uit Wim Veelen en Paul Cuypers. Met hulp van de vrijwilligers Jac Bonné, Frans Eijkenboom, André Bekkers en Frans Smits werd de oude zaal heringericht. Behalve de tentoonstelling is er ook een film gemaakt over veertien verhalen uit alle dorpen van de Roerstreek gedurende de Tweede Wereldoorlog. Bovendien is er een boek samengesteld met de titel *Toen het niet anders kon*. De filmpjes zijn te zien in het museum en ze zijn op dvd gezet. Zowel het boek als de dvd zijn in het museum te koop. De opening van de tentoonstelling vond plaats op 1 november door de burgemeester van Roerdalen mevrouw Monique de Boer-Beerta. De tentoonstelling zou op 15 maart 2020 op gepaste wijze worden beëindigd tijdens de 75ste herdenking van de bevrijding van de Roerstreek op het Kerkplein in Sint Odiliënberg. Hoe anders is het gelopen. Maar daarover volgend jaar meer.

Om extra aandacht te schenken aan het museum zijn er twee banieren, ontworpen door Ruud Snijders, aangeschaft die tijdens de openingstijden buiten bij het museum worden geplaatst. Tevens is een permanente locatie naast het museum ingericht voor het plaatsen van een spandoek dat de aandacht moet vestigen op het museum en eventueel tijdelijk lopende tentoonstellingen.

Op 23 februari werd de audiotour in gebruik genomen. Deze audiotour, gerealiseerd op initiatief van Alex Peeters, biedt de bezoeker de mogelijkheid om het verhaal van de voorwerpen in de tentoongestelde vitrines van de permanente opstelling te beluisteren.

Onder leiding van Fred Reihs is op de bovenverdieping een airco geïnstalleerd ter vervanging van de cv-installatie.

In 2019 zijn de eerste stappen gezet richting uitbreiding van het museum met een horecavoorziening. Henk Wolters van Kernarchitecten ondersteunt de HVR hierin. In 2020 hopen wij duidelijkheid te krijgen van de gemeente.

Museale collectie

De museale collectie is in 2019 met enkele kleine aanwinsten gegroeid. Deze aanwinsten bestonden allemaal uit schenkingen. Onze collectiebeheerder Peter Goldsmits heeft alle voorwerpen opgenomen in het collectiebestand.

Jaarboek en Klepper

De uitreiking van het 51ste jaarboek heeft op vrijdag 20 september plaatsgevonden in café zaal Roerzicht in Vlodrop. Met een powerpointpresentatie werden de artikelen toegelicht door de redactievoorzitter Chrit Stijnen. Het eerste exemplaar werd aangeboden aan de heren Ton Wolswijk en Louis op de Kamp. Beiden hebben zich jarenlang ingezet om monumenten in de Roerstreek zoals het voormalige klooster Sankt Ludwig te behouden. Hun recente activiteit betrof de restauratie van het Oude Kerkhof van Vlodrop. De muzikale intermezzo's werden verzorgd door Gerard Sars en zijn dochter.

Jaarboek 51 telt 240 pagina's en is wederom een bron van kennis over de Roerstreek, waarvoor dank aan de auteurs en uiteraard aan de redactie bestaande uit Annelies Goossens, Dorine Houbiers-Schmitz du Moulin, Jacqueline Arts-Lebens, Fred Reihs, Thieu Steffanie en Chrit Stijnen.

De *Klepper* is in 2019 vier keer verschenen onder redactie van Chrit Stijnen en Paul Cuypers.

Monumenten

In 2019 hebben zich geen nieuwe ontwikkelingen voorgedaan op het gebied van monumenten. Goed nieuws is dat het Oud Raadhuis van Posterholt nog bestaat. De toekomst is echter onzeker. Verontwaardigd, en niet onterecht, is het nieuws over de aankoop van het historisch landgoed 't Hemke door de MERU (Maharishiorganisatie). Zal ook hier een puinberg de voormalige site van een monument gaan markeren? De vraag is welke monumenten gaat de MERU nog meer slopen.

Genealogie

De werkgroep Genealogie heeft in 49 jaar tijd in totaal 290.000 bidprentjes ingevoerd in een database. Twee jaar geleden is de werkgroep begonnen om de prentjes in te scannen. In 2019 is hier een grote stap gezet en nu zijn er al 125.000 stuks gescand.

Ook het *Aezel-project* vordert gestaag. De kaarten van 1842 van de kernen van Roerdalen zijn allemaal getekend. De gegevens van de OAT (Oorspronkelijke Aanwijzende Tafels) van 1842 zijn allemaal in excel-sheets ingevoerd en worden door het *Aezel-projectteam* samengevoegd.

Ook is een begin gemaakt met het invoeren van de vervolggegevens van de PKL (Perceelsgewijze Kadastrale Leggers) in Excel. Van Melick-Herkenbosch zijn inmiddels de eerste 2000 leggers ingevoerd.

De werkgroep genealogie verwelkomt graag nieuwe vrijwilligers.
(Met dank aan Har Knobben voor de inbreng over genealogie.)

Geologie

In 2019 hebben geen activiteiten binnen de werkgroep Geologie plaatsgevonden.

Archeologie

In 2019 hebben leden van de werkgroep Archeologie wederom meegewerkt aan diverse archeologische projecten. Zo hebben Huub Schmitz, Tim Dziurawski en Jan Notte onder meer meegewerkt aan een archeologisch onderzoek in Dieteren bij de herinrichting van de Rode Beek. Ook deed de HVR mee aan de Nederlandse Archeologiedagen. Door Huub Schmitz en Piet Van de Venne werd op

12 en 13 oktober een archeologische en historische fietstocht georganiseerd. Een mooie fietstocht die voerde langs de archeologische hoogtepunten van de Roerstreek onder begeleiding van deskundige gidsen. Het is nog steeds mogelijk om de route op eigen gelegenheid te fietsen door deze te downloaden van onze website.

Ook werd in 2019 bij graafwerkzaamheden op de Kerkberg te Sint Odiliënberg een klein onderzoek verricht door de leden van de werkgroep archeologie. Bij de aanleg van een nieuwe waterleiding werden de restanten van nog niet eerder gedocumenteerde fundamenten aangetroffen. Met behulp van Geonius Archeologie werden de resten ingemeten.

In 2019 zijn enthousiaste amateurarcheologen van de Heemkundevereniging Roerstreek, Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal en Echter Landj een samenwerking aangegaan om kennis en ervaringen uit te wisselen, met als doel om het tracé van de Via Traiana, de Romeinse weg van Xanten naar Aken die door het werkgebied van de drie vermelde heemkundeverenigingen loopt, beter in kaart te brengen en de belangstelling voor deze weg te vergroten. Via de website van de HVR kunt u deze ontwikkelingen volgen.

Biologie

Voor de Biologiegroep was 2019 een prima jaar. Er was een mooi programma samengesteld en op de eerste maandag na het verzetten van de voorjaarsklok waren de leden blij dat het seizoen weer van start ging. Er zijn vele mooie wandelingen gemaakt onder leiding van vakkundige en goede gidsen, op plekken in nabijgelegen dorpen maar ook in natuurgebieden meer op afstand. Begonnen wordt altijd in Hoosden, compleet met de Varkensdijk. Veel modder maar ook veel vogels, bloemen en planten. We gingen naar de vlinderidylle in Wesseem, de kanaaldijk in Maasbracht, het kasteelpark in Horn zo onwerkelijk mooi in de avondzon. Maar ook het Märchenwald bij Haaren (D.), het bloementapijt in Nunhem bij de Sint Servaaskapel, de Rijdtbeek in Heythuysen, de Galgenberg in Boukoul, de vluchtwegen in Buggenum, de nachtzwaluwen op de Meinweg en er waren de geweldige wandelingen in het Reigersbroek. Van iedere wandeling wordt een fotoverhaal bijgehouden.

Zóveel mooie prachtige wandelingen, meer dan hier opgenoemd kunnen worden. Nieuwe wandelaars zijn nog altijd welkom.

(Met dank aan Margriet van Wandeloo-Everts voor haar bijdrage aan dit jaarverslag.)

Bibliotheek en documentatie

In 2019 heeft de commissie Digitalisering, bestaande uit Dorothé Brok, Math Vollenbronck, Piet Van de Venne en Alex Peeters, die deel uitmaakt van de werkgroep Bibliotheek en Documentatie, een nieuwe werkplek ingericht om de analoge gegevens in ons archief te digitaliseren. De HVR gaat haar volledige analoge collectie digitaal maken. Veel werk waarvoor vrijwilligers van harte welkom zijn.

Kruisen en Kapellen

In 2019 is een oude werkgroep nieuw leven ingeblazen. Onder leiding van pastoor L'Ortye en met ondersteuning van Marcel Richter zijn de eerste stappen genomen om deze werkgroep nieuw leven te geven. Het eerste wapenfeit heeft al plaatsgevonden. Het kruis aan de is in samenwerking met geheel gerestaureerd.

Activiteiten

In 2019 is de HVR gestart met het versturen van een nieuwsbrief via e-mail om onze leden op de hoogte te houden van de meest actuele wetenswaardigheden aangaande onze vereniging. Voorwaarde is wel dat uw e-mailadres bij ons bekend is.

Door de lezingencommissie bestaande uit Alex Peeters, Wies van de Varst, Margriet Larik, Wim Demarteaau en Paul Cuypers zijn in 2019 de volgende lezingen georganiseerd:

15 januari: Peter Nissen over de Kulturkampf. Een strijd waar we Klooster-Sankt Ludwig aan te danken hebben.

12 februari: Wim Tegels over de wolf in onze contreien.

12 maart: Luc Wolters over de Staatsmijn Beatrix.

16 april: Thijs Belgers over de visstand in de Roer.

14 mei: Guus Janssen over de Heren van Heinsberg.

17 september: Leo Verhart over de Noormannen in Limburg.

19 november: Hub Lacroix over de huisslacht.

Op 17 december: Huub Schmitz over archeologie in de Roerstreek.

De lezingen worden heel goed bezocht en zijn een groot succes.

De boekenmarkt werd in 2019 op 30 juni gehouden in cultureel centrum De Beuk in Posterholt. Onder leiding van Jan Geelen, de hoofdboekhouder, werd het een geslaagde boekenmarkt.

Ledenbestand

Eind 2019 bedroeg het ledenbestand 675 leden. Helaas een afname van 39 leden ten opzichte van 2018. Voor deze tijd een acceptabel aantal. Toch blijft onze focus gericht op het uitbreiden van ons ledenaantal.

Bestuur

Het bestuur kwam in 2019 elf maal in vergadering bijeen. De Algemene Ledenvergadering werd op 7 juni 2019 gehouden. Alle zittende bestuursleden van wie de bestuurstermijn was verstreken, waren herkiesbaar en zijn bij acclamatie herkozen.

Dank

Zoals gebruikelijk wil ik ter afronding van het jaarverslag mijn dank uitspreken aan de vrijwilligers die het mogelijk maken het museum en de vereniging draaiende te houden.

Ten slotte traditiegetrouw ook een woord van dank aan onze trouwe begunstigers. Mede door hun bijdrage kunnen wij onze doelstellingen uitvoeren en kunnen we ervoor zorgen dat ons erfgoed behouden blijft.